

Sabin BĂLAȘA

Deșertul albastru

Sabin BĂLAȘA

Deșertul albastru

Editura *Sedcom Libris*
Iași, 2003

Copertă realizată de *Matei BĂLAȘA*.

Coperta întâi reproduce tabloul *Visul unei amintiri* de Sabin BĂLAȘA (ulei pe pânză, 105 x 100 cm; 1996).

Foto: Matei BĂLAȘA

Redactor șef: Petru RADU

Ediție îngrijită de Alina HUCAI

Tehnoredactare: Radu CREȚU

Realizarea tehnică a copertei: Cristian Adrian OLARIU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂLAȘA, SABIN

Deșertul albastru / Sabin Bălașa.

– ed. a 2-a – Iași: Sedcom Libris, 2003

I.S.B.N.: 973-8353-72-6

821.135.1-31

Copyright © 2003, SEDCOM LIBRIS

Toate drepturile de editare sunt rezervate

Editurii Sedcom Libris, Iași.

Adresa: Șos. Moara de Foc nr. 4, Iași

Tel.: 0232.242.877; 234.582; fax: 0232.233.080

www.sedcom.ro

email: editurasedcomlibris@yahoo.com

Ceața crește pe măsură ce înaintez. Pavajul aproape că nu se mai vede din cauza fuioarelor albe care mi se prind de picioare. Dinspre lacuri vin tot felul de adieri și insecte, care de care mai stranii, mai ametește. Sunt și un fel de șopârle mici, roșii, târâte de vânt pe trotuarul umed. Le văd zbatându-se o clipă, apoi le acoperă Ceața. Teama c-ar putea să-mi pătrundă în ghețe, în haine, mă oripilează.

Din când în când, mă ciocnesc de câte un trecător învăluit în Ceață, care îmi transmite sprietură lui.

Oare cât va mai dura Ceața asta? O zi, un an, o veșnicie?

Altă scăpare decât să-mi creez imagini în minte, să le pictez și să vorbesc în șoptă cu ele, nu am. Pentru mine este singura cale.

Dacă s-ar ridica Ceața, ce mare lucru aş vedea? Pictura începe, oricum, de dincolo de Ceață.

Numai că se lipește, a dracului, de tot! Suntem pachete de ceață, nu oameni! Întreaga țară este ambalată în Ceață și pusă deoparte. Noi nu vedem nimic; ne văd doar cei care trebuie să ne observe pe noi. Pentru mine senzația este îngrozitoare. Poate pe alții nu-i deranjează. Mulți s-au obișnuit cu Ceața; unora le convine, altora chiar le place: se furișează prin Ceață, se joacă, șușotesc, râd... viața trece!

Tresar! Ceva mă trezește din gânduri. Ce anume? Un punct albastru! Plutește prin Ceață, se mărește și stăruie în fața ochilor. Ce poate fi?! Prin ceață vezi doar ce ți se năzare.

O altă curiozitate: Ceața, în loc să se îndesească, cum este firesc, pentru că înaintez spre lacuri, se rărește!

Dar tot nu scap de gânduri.

Acum, îmi vin în minte imagini din vremea copilăriei. Ce atmosferă stranie era și pe atunci! Nici vorbă de Ceață; era tot timpul Lună! Lună mare, aurie, pe cerul albastru-profund al serii.

Alergam spre creasta rotundă a dealului, împreună cu uriașul și viteazul Cioban, să prindem discul strălucitor al Lunii și să ne jucăm

cu el prin puzderia aceea de stele; dar Luna nu se lăsa niciodată prinsă. Cioban lătra, lătra și lătra, până ce sutele de câini receptau mesajul și-l transmiteau către nepăsătoarea Lună.

Într-o seară, când Luna se oprise deasupra dealului și mă privea stăruitor prin fereastră, eu, supărat că nu se lăsa niciodată prinsă, am închis ochii să adorm, să visez: dar o vedeam în continuare. Așa că am deschis din nou ochii, să aflu ce vrea.

Luna a început să se mărească, apoi să coboare în curte, acoperind dealul, să devină din ce în ce mai strălucitoare, imensă, incandescentă ca soarele pe care – până atunci – nu îl văzusem niciodată.

În acel moment am simțit rigiditatea corpului care nu mai asculta comenzile și m-am eliberat!

Pluteam cu ușurința pe care doar spiritul și gândul o au. Fuga în sus prin tavanul devenit dintr-o dată transparent, înălțarea deasupra casei, apoi cu mult mai sus decât înălțimea dealului, îmi dădeau o stare de bucurie nebănuită.

Priveam satele, dealurile și câmpiile îndepărtate, cu o curiozitate ieșită din comun. Era o dorință, o cercetare? Auzeam în continuare lătratul mesager al câinilor și țipătul păsărilor de noapte.

Tot timpul scurt al puștinilor ani de după naștere dorisem să știu ce se află dincolo de orizonturi.

Am coborât din nou deasupra casei transparente și am privit interioarele. Acolo îi vedeam pe frații mei, pe părinți, precum și pe mine, dormind liniștiți. Din curiozitate, am privit până și ce se găsea în sertarele închise de la biroul tatălui meu și în alte locuri ferecate, unde noi copiii nu aveam acces.

Fericit că simțurile nu îmi dispăruseră, că erau chiar mai ascuțite ca înainte, am coborât în frunzișul pomilor din grădină, unde am perceput mișcarea unduitoare a frunzelor – cu toate că nu era vânt – și am simțit mirosul tonifiant al merelor pârguite. Unele găini, cu instincte de libertate mai mari decât celelalte, scăpaseră de

intratul în coteț și dormeau în frunzișul acela aromat. În mod ciudat, au simțit apropierea mea și au început să se foiască și să cârâie.

Revenind deasupra casei, am început să cobor până ce m-am suprapus exact corpului meu care se afla în pat. Deodată, marea mea trezie și simțire s-au stins; la fel și lumina strălucitoare de afară. Știam că în acel moment adorm, că dispar.

Zilele, lunile și anii ce au urmat sub acel clar de Lună au fost pentru mine de taină și neliniște. Observam tot ce se petrece în jur și înregistram faptele, suferințele și puținele bucurii ale oamenilor, cu o percepție foarte accentuată și profundă.

Luna strălucea mereu peste dealuri.

Morții tineri veneau în cohorte dintr-un ținut despre care aflasem că se numea război.

Mă trezesc iar din gânduri. Amintirile fug în Ceață asemenea unor năluci. Aud din nou uruitul acela pe care noi îl ascultăm de ani și ani, fără să știm ce este și de unde vine. Seamănă cu un zângănit de lanțuri și cătușe rostogolite pe piatră.

De fapt, de ce plecasem eu? Unde mergeam? Nicăieri. În drum spre atelier, mi-am amintit că acolo s-a programat o ședință de care vreau să scap. Ședințele mă îngrețosează! Mai bine fac un du-te-vino între lacuri și Piața Aviatorilor, să iau o gură de aer; am luat o gură de Ceață!

Dar ce se întâmplă? Am impresia că, pe alocuri, Ceața începe să se rărească. Cu atât mai mult încep să văd și să constat mizeria în care mă aflu. Cămașa udă mi se lipește de piele și este plină de mici insecte verzui.

Groaza și scârba mă prind și mai tare când observ pe o zonă a bulevardului – într-o porțiune mai clară – un camion, sau mai degrabă o dubă, care urmărește un câine. Vrea să-l calce?

— Criminalule, asasinule! strig eu. Dar vocea mi se oprește în gât; Ceața îmi pătrunde în gură și mă îneacă. Sunt furios, mă sufoc; n-am cum să acționez!

Cine poate opri un imbecil care are în mână volanul și în suflet dorința de a ucide?

Și, totuși, cineva l-a oprit!

Aud mai întâi o izbitură puternică, urmată de o explozie, apoi rumoare în jur. Sunt vocile curioșilor care apar cu duiumul în astfel de ocazii, din lipsă totală de preocupări.

Dumnezeule mare, se zice că ne-ai făcut pe toți la fel! Biologic e posibil; eu mă simt egal și cu frunza. Dar de ce ne-ai făcut sufletele atât de diferite? Ne-ai greșit? Care Creator folosește doar o fracțiune infimă de timp pentru a-și face opera, apoi, satisfăcut, o contemplă întreaga veșnicie?

L-ai pedepsit pe ticălos? Felina așa ar spune, dar eu cred că imbecilitatea se pedepsește singură. Natura refuză să se administreze prost și își elimină singură rebuturile.

Tu, Doamne, dacă îl vedeai pe criminal, îl opreai dinainte; dar nu l-ai văzut.

Un Dumnezeu cu adevărat mare trebuie să fie în egală măsură pentru noi, cât și pentru plante, câini sau delfini.

Automat îmi revine în minte satul din perioada copilăriei mele. Pe-atunci, așa cum vă spuneam, zi și noapte era mereu Lună, tristă și galeșă. În lumina aceea gălbejită a Lunii, vitele costelive, aproape leșinate de foame, proptite pe picioarele hodoroage, cu capetele scheletice ridicate spre cer, răgeau sinistru la Lună. Se târau într-un noroi negru și cleios, statornicit parcă pentru vecie în curțile țărănilor.

Invidia, ura și delăsarea pluteau ca norii toxici peste mințile oamenilor.

Un vlăjgan puchinos și leneș le făcuse boilor răni meșteșugite în locuri dureroase, unde îi împungea mereu cu o sulă, când bieții nu

mai puteau să urce dealul. Câinii, legați cu lanțuri scurte de o jumătate de metru, se învârtteau zi și noapte în loc și urlau la Lună.

— Du-te, fă, și dă-i jigodiei una în coaste, că mi-a împuiat capul!, zicea câte un suflet blând de femeie bașoaldă.

Le dădeau drumul bieților câini, doar pentru zece minute, „să găsească și ei ceva pe-acolo“, prin spatele casei, unde-și făceau toți nevoile. Un dud, crescut la întâmplare, între un gard și altul, îi ajuta să-și spargă capetele între ei și să-și petreacă restul timpului prin tribunale.

Pământul îi răbda cum îi răbda, dar ei nu se răbdau între ei. Își făceau unii altora tot răul ce le trecea prin minte; iar când ajungeau în pragul nenorocirilor și deznădejdii îl blestemau pe Dumnezeu.

Când venea câte un partid la putere (partidele făceau cu rândul), țața Iulica își arăta curul către sat și striga:

— Na, fire-ați ai dracului! Plecară ai voștri și veniră ai noștri.

Care erau unii și care alții nu se știa, fiindcă de fiecare dată cei care veneau erau „ai noștri“.

Odată i-am zis:

— Țață Iulico, de ce n-o lași pe Florica să-și arate curul? E tânără, avem și noi ce vedea!

— Fata mea și-l păstrează pentru boierii de la Craiova; nu e pentru sărăntocii de-aici!

Așa părea să fie până ce i l-au văzut o bună parte din Armatele Sovietice care au trecut prin sat.

Cu această ocazie, a dispărut Luna. Peste tot a apărut Soarele de la Răsărit. Era atât de strălucitor, că-ți lua vederea! Dispăruseră până și cântecele despre Lună. Apăruseră altele, despre Soare.

Ce-i drept, lumea se cam săturase de atâta Lună! Acum, totul era să ne adaptăm. Cei trăiți vreme îndelungată sub lună se adaptează greu sub soare. Schimbarea a fost și foarte bruscă; Soarele a apărut direct în locul Lunii. A fost un fel de hocus-pocus.

La fel a apărut și „Experimentul“; se făcea pe oameni, pe viu. Până atunci nu aflasem nimic despre el. Se zicea că-l programaseră de mult în Rusia, că-l experimentaseră pe pielea rușilor și că acum îl încercau și pe a noastră.

De obicei, oamenii uită ce-a fost. Din trecut, le rămân doar amintirile unor amintiri, uneori foarte idealizate.

Mie, ce-i drept, nu-mi plăcea că dispăruse complet Luna. Soarele era mult prea strălucitor; până și noaptea era tot Soare. Și pentru că tot era lumină, ne țineau în ședințe lungi și oboșitoare până la ziuă. Ne învățau lucruri de care nu mai auzisem până atunci. Spuneau că trebuie să-i urâm pe unii și să-i iubim pe alții. Cei pe care trebuia să-i iubim erau chiar ei, cei care ne țineau prin ședințe. Mulți au deprins câte ceva; eu am fost complet îndărătnic. Mîntea mea voma automat dogmele, în timp ce unii colegi le înghițeau nemestecate. Credeau că noi românii suntem mai speciali decât alții.

Mai târziu, când încercau să mă învețe un anumit fel de pictură, în București, am aflat că pe tatăl meu și pe unchiul meu i-au săltat într-o noapte însorită și i-au dus, nu se știe unde, pentru „cercetări“. Aveau să-i cerceteze ani și ani de zile; le uitasem până și chipul.

De atunci, soarele îmi intra mereu în ochi; mă orbea. Devenise mult prea fierbinte și pentru restul oamenilor. Multora le provocase arsuri fără leac. Pe unii i-a orbit definitiv.

Tot în acea perioadă, am constatat că halucinațiile care provin dintr-o lumină orbitoare sunt mult mai stranii decât cele apărute din beznă. Astfel, halucinațiile din acea vreme au înnebunit mîntea guvernanților care s-au năpustit împotriva ordinii naturale, vrînd s-o înlocuiască cu alta, născocită de ei. Ziceau că luptă cu Natura. De pildă, concepeau atracția dintre sexe după alte legi decât cele ale Naturii. Repartizau băieților fete și fetelor băieți, obligându-i să se

iubească politic. Oficierea căsătoriilor o făceau mai întâi politicienii, în sediile partidului.

Asta mai treacă-meargă. Dar cea mai gravă halucinație era aceea că luptau să înlocuiască ființa umană existentă cu alta, căreia îi spuneau „de tip nou“.

Nu glumesc, au și reușit! Milioane de oameni de „tip nou“ erau fericiți să se scrie cu ei litere pe jos, prin piețe amenajate în acest scop.

Oamenii pe care îi vedem noi astăzi, prin ceață, stând la cozile astea interminabile, sunt oameni de „tip nou“.

Dar oamenii, indiferent de ce tip sunt, au și ei un anumit grad de suportabilitate; nu pot trăi multă vreme cu aceeași minciună, trebuie să le-o mai primenești din când în când. Stăpânilor nu le e niciodată teamă de mulțimi; dar, până și peștele când îl prăjești mai trebuie întors de pe o parte pe alta; altfel se arde complet și devine nefolositor.

Așa că, la fel de brusc cum au făcut prima schimbare, au făcut-o și pe cea de-a doua:

Deodată, Soarele s-a întunecat și în locul lui a apărut Ceața. O ceață de să-ți bagi degetele în ochi!

Eclipsa totală de Soare ne-a impus o nouă adaptare. Ceața este autohtonă, dar are în ea ceva în plus, de „tip nou“, care îți oprește vederea și îți bagă frica în oase.

S-a schimbat clima, s-a schimbat și președintele.

Cel vechi fusese alcătuit din milioane de poze mărite, așezate în așa fel, încât, indiferent în ce parte priveai, el îți apărea mereu în față! Cel nou e doar o imagine la televizor, parțial-color, în plină mișcare și continuă vorbire.

E aceeași mânășă, întoarsă pe dos.

Există însă o compensație. În timp ce afară Ceața îți cârpește ochii, la televizor președintele ți-i deschide tot timpul. Clarviziunea ne vine numai și numai de la el. Și încă ceva. Pe glăsuitoarea acesta,

toți regii și președinții lumii îl apreciază. E un singur ecran luminos într-o țară de ceață; se vede mai bine. Cu timpul, lumea va afla că există și România!

Au procedat perfect. Strategia „Experimentului“ a fost drămuțată la centimă. Mai întâi îi iei omului tot ce are, pe urmă începi să-i dai cu bucațica câte ceva din ce-a fost al lui. Apoi, schimbi macazul: îi iei o parte din ce i-ai dat și îi restitui și alte părți, de care bietul om și uitase că au fost cândva ale lui. Când mănua se va rupe complet, o vor cârpi și o vor prezenta ca nouă. Guvernanții își vor împărți totul între ei, urmând ca populația să ia ciuciu!

Ce știm deocamdată este că va fi bine.

De aceea m-am trezit și eu cu tata și mai târziu cu unchiul venind din acele lungi „cercetări“. Erau mult mai slabi, mult mai scheletici decât ce vedem noi prin planșele de anatomie!

S-au întors atunci foarte mulți intelectuali care supraviețuiseră „cercetărilor“. Pe unii îi cercetaseră prea tare; nu s-au mai întors.

Macazul s-a schimbat, guvernanții au rămas aceiași. Și oamenii au rămas aceiași. De-atunci, toți avem dreptul la Ceață egală și libertate legală.

De lipsa libertății interioare eu nu m-am plâns niciodată. Cu ea m-am născut; n-o cer președinților. Bieții, n-o au nici pentru ei!

În viață, totul este să nu te lași castrat.

Se știe, dar adesea se uită, că soțul doamnei vaci nu este boul, ci taurul. Soțul doamnei iepușe nu este calul, ci armăsarul.

Un popor care a devenit atât de domestic încât urăște plantele și animalele nu poate avea o soartă prea bună.

Oamenii nu se schimbă odată cu schimbările politice. Adevăratele schimbări se fac în planul interior, în caracter.

Ceața este autohtonă; ea urcă și coboară în suflete, după împrejurări.

La poarta minții se îngheșuie acum tot felul de raționamente și imagini.

Dar mă trezește din nou uruitul acela sinistru și-mi împrăștie gândurile. Este cu atât mai deprimant, cu cât îl aud venind din toate părțile și nu întrezăresc absolut nimic! Reușesc să constat că, făcând cale întoarsă, am revenit din nou în Piața Aviatorilor. Aici, ceasul stradal arată ora zece fix. Asta îmi spune ceva: este ora la care începe ședința.

De teamă să nu mă observe colegii, mă întorc și pornesc spre lacuri. Cu cât grăbesc pasul, cu atât mai tare aud zăngănitul acela de lanțuri. Ce poate fi? Deținuții politici sunt internați acum la spitalul de psihiatrie, iar cei de drept comun primesc mereu amnistii, mai ales de ziua președintelui!

Un gând îngrozitor, ca un vânt rece, mă străbate: suntem toți, absolut toți, într-o închisoare permanentă, cu sârmă ghimpată de-a lungul granițelor; fiecare individ a devenit gardianul celorlalți.

Dar... ce se petrece? Ce văd?

Ceața fuge din fața mea în rotocoale mari, asemenea unor duhuri rele străpunse de lumină! Punctul albastru a devenit acum o sferă în care intru – din care ies – și, deodată... minune! Asfaltul se usucă sub ochii mei, cerul este albastru, soarele blând și atmosfera caldă!

În astfel de situații neobișnuite, nu ai timp să te dumirești.

Ceva sau cineva se freacă insistent de genunchii mei. Este câinele! Îl recunosc după lațe. Mă privește în ochi. Este micuț, cu pete albe și negre; zulufii îi intră în ochi. Are butonul nasului mare și negru, limba în culoarea coralilor, coada în evantai și... râde la mine! Nu ne trebuie mult; sărim imediat unul în brațele celuilalt.

— Dihanie păroasă! Fiorosule! Ai scăpat cu viață? Cum te cheamă, băiete?

Mi-a spus „Snif“ sau mi s-a părut mie? Așa e când îți trece prin minte, aiurea, un nume pe care vrei să i-l pui ciufulitului!

— Snif, îi zic, așa te cheamă?

— Da, îmi răspunde el, din coadă.

Îi pipăi coastele și constat că este cu mult mai slab decât sfinții din calendare.

— De ce a vrut imbecilul ăla să te calce? Cu ce i-ai greșit? L-ai insultat? Lătrăule!

— Ham, ham!

Snif arată mereu cu botul înainte, îmi dă zor să mă mișc odată din loc.

Dar cine se mai poate mișca? Ce văd este de-a dreptul uluitor!

Nălucirile sunt în firea mea, dar ce văd acum depășește măsura! S-a luminat într-adevăr; dar aici, unde mă aflu acum, ar trebui să am în față lacul Băneasa! Însă ce văd? La cincizeci de metri în fața mea se află o plajă și în continuare, până în dunga îndepărtată a orizontului, se întinde un ocean negru de culoarea granitului.

Ocean la marginea Bucureștiului? Cine ar crede așa ceva? Mă frec la ochi, dar imaginea persistă. Îmi trag și două palme peste obraji. Cu grijă, firește; mai bine să le primești de la tine decât de la prieteni.

Glumesc din teamă. Încerc să cred că ceea ce văd există doar în imaginația mea. Verific și faptul că s-ar putea să visez. Îmi zic: dacă în momentul de față ar apărea un uriaș care ar împacheta oceanul și plaja, le-ar băga în buzunarul jachetei și ar pleca cu ele aiurea, eu mi-aș da seama chiar în timpul somnului că visez. Dar nimic de acest fel nu se întâmplă. Deci, să iau realitățile așa cum sunt.

Snif trage de mine și mă acuză de indolență. Mă simt mult mai în siguranță cu el, decât dacă m-aș afla singur în noua împrejurare. Un câine te apără mai degrabă cu sufletul lui, decât cu colții.

— Dar haide, omule, odată, pare să-mi zică, ce te-ai proțăpiti așa?

În cele din urmă, cu vădită părere de rău, Snif pornește în goană spre plaja înțesată de lume. Eu îl urmez cu prudență.

Faptul că aici sfârâie grătarele așa cum sfârâiau pe vremuri la noi îmi lămurește și motivul pentru care Snif se grăbise așa de tare.

Este cu totul altă lume aici: mai relaxată, mai liberă, mai bine hrănită. Așa îmi pare mie la prima vedere.

Dar ca să poți analiza un fenomen, trebuie să te plasezi în afara lui; să nu te implici direct. Dacă te obișnuiești cu fenomenul, începi să faci parte din el și să devii concesiv. Accepti lucruri care îți dezic firea și care mai târziu îți schimbă destinul.

Așa că rămân deoparte, rezervat, și încep să analizez cu atenție lumea din jur. Observ unele lucruri care chiar îmi displac. De pildă, indivizii sunt mult prea singuratici; nu comunică unul cu celălalt. Când, totuși, vorbesc între ei, fiecare pare cu gândul plecat în altă parte; sau nu gândesc nimic, au renunțat. Până și tinerii sunt taciturni și izolați. Doar ici-colo, grupuri mici de copii se joacă și chicotesc împreună. Glasul lor îl aud și bolboroseala stranie a oceanului lipsit de valuri.

Văd la distanță un bătrân căruia i s-a făcut rău și a căzut pe plajă. Nimeni nu se apropie de el să-l ridice! Dar iată că apar sanitarii cu o targă și rezolvă cazul în mod operativ. Probabil că aici există alte reguli; eu nu le cunosc. E bine să nu mă grăbesc. Poate că izolarea indivizilor este doar aparentă. Din ce văd, între ei arborează o foarte rece politețe. Poate!

Dar observ și o altă ciudățenie: cei care intră în apă sunt îmbrăcați într-un fel de costume de protecție. Apa e vârtejită și mult prea neagră! Cine știe ce fel de rechini or mai fi și pe-aici!

Dar în jurul meu aud vorbindu-se românește! Asta mă bucură și îmi dă curaj. Fără să mai ezit, pornesc direct spre locul în care sfârșie grătarele.

Snif se află aici. Se uită când la unul, când la altul și cască gura ca un milog; dar nimeni nu-l bagă în seamă. Îi strălucesc ochii și-i tremură coastele de foame. Bietul câine este un spectru al foamei și al iubirii de oameni.

Nu pot să mai îndur această scenă. Vâr mâna în buzunar cu intenția să-i cumpăr ceva, dar mă opresc la timp; observ că banii lor

nu seamănă cu ai noștri. Snif, care mi-a simțit intenția, mă privește într-un fel de mi se rupe inima!

Ce-o fi o fi! Mă adresez unui bărbat:

— Domnule, îi zic, mi-am uitat banii acasă; acest câine este flămând; n-ați vrea să-i oferiți ceva?

Omul se uită nedumerit la mine; pare că nu pricepe. Dar tot arătând eu cu degetul în jos, îl determin să-și plece privirea.

Și iată că îl observă pe Snif. Omul se luminează la față, cere un cotlet voluminos, îl plătește și i-l întinde lui Snif cu duioșie.

Privindu-l cum înfulecă disperat, omul capătă o expresie de fericire și devine volubil așa cum nu mă așteptam:

— Sunteți amabil să-mi spuneți ce rasă e? mă întrebă el.

— Maidanez, spun eu, crezând că-l binedispu; dar omul este complet derutat.

— Combinat cu Mioriticul Românesc, adaug imediat.

— Aaa, Mioriticul! Extraordinar! exclamă el, mângâindu-l pe Snif cu privirea. Un asemenea exemplar nu s-a mai văzut de multă vreme! Are fizionomie normală!

Odată cu ultimele cuvinte, privirea omului se schimbă total; fața îi devine tristă, plină de regret. Mă privește cu seriozitate și-mi spune:

— Străbunul meu a avut un Setter. Din păcate, a rămas afară și s-a deformat! Capul i s-a mărit, ochii i-au ieșit din orbite, i-a căzut părul și coada i s-a lățit ca o lopată. Nu a mai procreat. Știați că au fost și cazuri în care au procreat?

— Desigur, m-am grăbit eu să-l aprob. Mi se pare nebun!

— Ei, un asemenea exemplar, continuă el, admirându-l pe Snif, trebuie să coste enorm în zilele noastre! Cum îl cheamă?

— Snif.

— Frumos nume! Îmi permiteți să-i mai ofer ceva?

— Cu mare plăcere. Vi-l pot lăsa în grija pentru un timp. Vreau să mă plimb puțin pe plajă.

Oare toată lumea de-aici e nebună?

Mă retrag din nou pe vechea poziție. Este un loc strategic, din care pot observa atât plaja, cât și pe Snif în noua lui companie.

Poate că restul oamenilor sunt sănătoși! O lume atât de civilizată, pașnică la vedere, cu o stare materială excelentă, nu poate fi nebună! Altfel, ar trebui să admit că lumea noastră înfometată și dementă este un exemplu de sănătate psihică!

Dar nu trebuie să uit că o lume ori e sănătoasă în întregime, ori e nebună!

Ită că se apropie de mine doi tineri. Ambii sunt îmbrăcați în cămeșoaie albe, lungi până la glezne. Au un zâmbet identic, stereotip și brațele tatuată cu forme ciudate. Altă drăcie!

— Domnule, v-ați iertat? mă întreabă fata.

— M-am iertat. Ce era să zic!?

— Luminați-vă, se apropie Noua Facere a Lumii. Semnați aici, descifrabil; adresa și numărul de telefon.

Se zice că pe nebuni nu e bine să-i contrazici, dar de data asta trebuie să mă sustrag cu orice preț.

— Știți, eu nu m-am iertat încă complet. Mai am încă ceva pică pe mine; uneori nu mă pot suferi.

— Dar îi urâți pe tradiționaliști?

— Nu chiar. Eu nu urăsc pe nimeni.

— Mare defect! Dar noi suntem buni și trecem cu vederea. Vă primim în Noua Religie. Luminați-vă și semnați aici.

— Nu pot acum; veniți mâine; mă găsiți tot aici (găsiți pe dracu', zic eu în gând).

Scăpat și de beleaua asta, răsufli ușurat. Fugi de dracu' și dai peste tat-su!

Îmi aduc aminte de condiția ciudată în care mă aflu: de visat este clar că nu visez; simt deja pe piele pișcăturile datorate expunerii prelungite la soare. Dar, cu certitudine, eu nu pot să fiu în același timp în două locuri! Dacă m-am dedublat, atunci ce se

întâmplă cu mine, acela care se află acum în Bulevardul Aviatorilor? Urc pe acoperișuri? Mă privește lumea, ca la spectacol, cum stau împietrit pe trotuar? Poate că mă caută frații, prietenii! Poate că sunt la o secție de miliție sau la spitalul de boli nervoase!

Ce se petrece nu e un lucru de glumă; trebuie să clarific neapărat situația.

Pe Snif văd că l-am aranjat deocamdată; a devenit aici centrul atenției. Toți îl mângâie, îi dau să mănânce, se joacă cu el. Este chiar fericit! Nu pare să-i pese de mine. Ce rost are să-l mai car înapoi, în sărăcia lucie din care am venit? Sper că nici oficialii nu-l pot învinui de trădare de patrie din moment ce nu vor să-i asigure existența! Ca el sunt mii de câini înfometați pe străzile Bucureștiului, care scormonesc gunoaiele. Zăngănitul de lanțuri ce vibrează prin ceață este întrerupt doar de scheunatul disperat al câinilor care primesc mereu lovituri în coaste!

Nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă întorc singur, în direcția din care am venit. Sper să reușesc, altfel rămân dracului prin locurile astea necunoscute!

Dar, iată, dorința de a mă întoarce este suficientă în acest caz; nu am nevoie de efort special! Fără măcar să-mi mișc picioarele, fără altă deplasare, mă aflu din nou în sfera albastră prin care venisem și, imediat, în Bulevardul Aviatorilor, înconjurat de ceață!

Ce simplu! A fost un act de voință? Desigur. Voința nu este o efortare; o ai sau n-o ai. Cel mult un exercițiu al ei, o practică. Totul este să crezi.

Dar, atenție! Din cauza filozofării, era cât pe-aci să-mi scape piciorul într-o groapă adâncă, să-mi rup gâtul și să ratez Construirea Socialismului cu un pas mai devreme! Nu mi-ar strica mai multă atenție la realitățile din jur, vorba Felinei!

Ajuns în Piața Aviatorilor mă întâmpină o altă ciudățenie. Ceașul stradal arată acum zece și zece! Cum e posibil? Dacă a fost zece fix când l-am văzut eu la plecare... să zicem că drumul spre lac,

ieșirea la ocean, statul pe plajă, discuția cu nebunul duios care l-a hrănit pe Snif, apoi întâlnirea cu nebunii religioși – toate astea, plus întoarcerea mea – să fi durat cel puțin trei ore. Atunci, unde sunt cele trei ore? Doar le-am trăit!

Înseamnă că acolo – nu știi să zic unde – timpul se scurge cu viteză uluitoare! Aici abia se mișcă! De ce să mă mir de asta, din moment ce întreaga tărașenie este foarte stranie?

Dacă n-aș fi trăit eu însumi toate astea și mi le-ar fi povestit altul, aș fi zis că delirează!

Oricum, ceasul îmi arată că ședința nu s-a terminat încă. Tot n-am scăpat de ea?

De ce oare am eu așa groază de ședințele astea? Până acum n-a murit nimeni din ele! Sunt destul de rare în ultimul timp și nu așa de lungi ca pe vremea Soarelui Orbitor. Mulți le așteaptă chiar cu plăcere; regretă că nu sunt mai dese. Atunci?

Gândind așa, mă ciocnesc de un personaj masiv care, deși fuge înspăimântat, mă recunoaște și mă trage de mânecă.

— Vino să ne ascundem, îmi zice el, am fugit dintr-o ședință și mă hăituiesc colegii!

L-am recunoscut imediat pe Grandemir. Este un vechi prieten, medic antropolog, transilvănean inteligent, tobă de carte și plin de humor.

Coincidența este hazlie, dar nu tocmai, fiindcă, povestindu-i fuga mea, tot de ședință, l-a apucat un râs de-i vine să plângă.

— Ale dracului de ședințe, zic eu vrând să-l consolez, ne mănâncă timpul!

Grandemir atât a așteptat! El nu admite explicații simpliste. Este un cercetător, un analist; pentru el destinul este sumbru și grav; nu-i place să i se spună că tușea e tuse și ceața e ceață. Devine sobru, mă perforează cu privirea și-mi spune:

— Greșești, Sabin. Nu este vorba că ședințele ne-ar mânca timpul; e mult mai grav: ucid timpul în noi. Purtăm cadavrul timpului

ca paraliticii brațul în care nu circulă sângele. Ședințele sunt un ritual. Ritualul tâmpește, ucide. Ședințele sunt o magie inițiată din cele mai vechi timpuri.

Un anume Josua din Troia a adormit și a căzut de la etajul trei, în timpul unui discurs foarte lung al Apostolului Pavel.

Știi tu de ce nu a îndrăznit să fugă Josua din ședință? Îți spun eu: de frica dracilor, care l-ar fi prins și l-ar fi aruncat în cazanul cu smoală. Și crezi că pe unii nu i-au aruncat? Nici o deosebire între ce se petrecea atunci și ce se petrece acum. Doar dracii diferă; au altă strategie.

— M-ai convins, Grandemir. Dar te întreb: de ce crezi tu că lumea se lasă mereu păcălită, învinsă?

— Sabin, eu am făcut o experiență în laborator: am luat doi șobolani; pe unul din ei l-am injectat cu un ser care i-a provocat o paranoia de tip uman; apoi, i-am introdus pe amândoi sub un clopot de sticlă și am asistat la spectacol. Ce crezi că s-a petrecut? Paranoicul nu numai că l-a învins pe cel normal, că l-a sfârtecat și ucis; dar, cu câtă artă! Cu ce acrobație!

Dacă șobolănimea națională ar fi asistat la această competiție, l-ar fi votat în mod sigur pe paranoic. Ce zici de asta? Este convingător exemplul?

— Mai clar nu se poate. Dar și foarte trist. Asta înseamnă că bolnavii conduc lumea!

— Evident.

— Dar te mai întreb ceva: ticăloșii ăștia nu trebuie să-și primească și ei pedeapsa?

— Prietene, Dumnezeu este iertător, știm asta. În schimb, Natura este foarte dură, ea nu poate fi păcălită. Legile ei sunt fixe și necruțătoare. Îți dau un exemplu: veneam odată de pe munte; duceam în spate un rucsac greu de îmi rupea spatele. Nu voiam să-l abandonez, pentru că mă aflam foarte aproape de casă. Am încercat să viclenesc Natura și mi-am zis: ce plăcută este durerea! Câtă

voluptate există în ea! Autosugestia a funcționat perfect: durerea a încetat; dar plăcerea pe care mi-o promisesem nici gând să apară! De ce? Pentru că Natura, ironică și dură cum e, nu permite drept plăcere nici măcar durerea, darămite să-ți lase o plăcere adevărată!

— Și în ce constă dreptatea ei? îl întreb.

— E foarte dreaptă: celor superiori le dă satisfacția trudei, a suferinței și a realizărilor lor, iar celor mărunți le dă insațietatea lăcomiei, a crimei și a invidiei sau cea a plăcerilor banale care îi lasă neputincioși, fără vlagă în fața paranoicilor.

Cum ai vrea ca populațiile să aibă parte de dreptate, dacă nu se află de partea ei? Lumea îi iubește, în mod inexplicabil, pe paranoici.

— Trist, repet eu cuvântul.

— Trist, dar merită să ne înveselim!, exclamă Grandemir privindu-mă hâtru.

— De ce?

— Fiindcă sâmbătă avem bal la noi, la Morgă. Te invit cu mare plăcere.

— Ce coincidență!, zic eu. Sâmbătă avem și noi bal la Uniunea Artiștilor Plastici!

— Totuși, vino la noi!

— De ce la voi? îl întreb.

— Pentru că la noi, la Morgă, este mai vesel!

*

* *

Fericit c-am scăpat și de data asta de ședință, măresc pasul și ajung la atelier.

Aici mă așteaptă furioasă Felina. Mă fixează cu ochii ei albaștri, timizi și la fel de răutăcioși ca ai pisicilor siameze.

Își netezește părul negru, lung și lucios și, din felul în care mă iscodește cu privirea, simt că își caută o explicație. Probabil că, în timp ce mă aștepta, în mintea ei s-au conturat mai multe variante și acum încearcă să-mi citească pe față care e cea corectă. Nu sunt un prefăcut, dar jocul îmi place, așa că-mi compun o figură mucalit-impenetrabilă și aparent preocupată. Am reușit s-o instig și curiozitatea o obligă să rupă tăcerea:

— Pe unde umbli, Bălașa? Mă lași aici singură să te aștept toată ziua și să-mi fac tot felul de gânduri? mă întreabă cu o voce mieroasă.

— Iartă-mă, am uitat să-ți spun că aveam o ședință, încep eu să-i explic, dar ea îmi taie vorba:

— Și de când îți plac ție așa de mult ședințele, încât să mă lași pe mine pentru ele?

— Tocmai că nu-mi plac! Știi bine asta! Am fugit de ședința aia și am uitat să te anunț.

— Mă rog. Și la cine te-ai ascuns de n-ai putut să-mi dai măcar un telefon?

— La o silfidă blondă, oxigenată... îi răspund eu, teatral, desenând cu degetele în aer formele și talia de viespe a presupusei.

— Vrei să cred că nu? Ești roșu la față! Ori te-ai bronzat cu ea pe terasă, ori ai făcut cam mult efort! De băut n-ai băut, că te-am mirosit.

— Încerc să te duc, dar văd că nu-mi merge, glumesc în continuare.

— Ai găsit fata ideală pe care o cauți?

— Încă nu, dar știi că sunt perseverent.

— Când ai s-o găsești, te rog să m-anunți și pe mine; să mă retrag.

— Te anunț, domnișoară; nu-mi place bigamia.

Felina începe să se dezbrace; nu prea suportă hainele pe ea. Continuă să mă privească la fel de înciudată și-mi zice:

— Anul ăsta împlinești douăzeci și șapte de ani. Ar cam fi cazul să te potolești! Te comporti de parcă ar fi dispărut lumea reală și ai rămas doar tu și fantomele tale!

Nu-mi dau seama la ce se referă. Doamne ferește! Dacă Felina știe ceva despre halucinația mea – sau întâmplare, ce-a fost – cu ieșirea aceea la ocean? Felina e uneori foarte pătrunzătoare. Eu nu știu să mint sau să mă ascund. Prefer să schimb subiectul și să conduc discuția în altă parte; dar tot ce spun o irită. În cele din urmă, o las pe ea să vorbească.

Dar nu sunt deloc atent la ce-mi spune. Mă obsedează lucrarea de pe șevalet, începută cu câteva zile în urmă. Reprezintă un ocean. Să aibă, oare, vreo legătură cu întâmplarea de azi?

Deși foarte real la vedere, oceanul meu este o metaforă. Văzut de sus, el ocupă întreaga pânză, fără orizont. Valuri ritmice, monotone; nimic altceva.

Dacă n-ar fi atât de limpede și de albastru, aș zice că este o premoniție a oceanului negru pe care l-am văzut azi. Ciudat era oceanul acela! Nu reflecta cerul în nici un fel! Prindea doar un luciul și niște sclipiri la suprafață; sclipiri demonice desprinse de viața întregii naturi. Nici valuri nu făcea; fierbea – ăsta era cuvântul – și avea unele bolboroseli care veneau din adânc.

La asta cugetam, când, cuprins de o voință care mă depășește, mă apropiu, iau o pensulă mare, amestec culorile pe paletă și schițez rapid revărsarea înspumată a unui val puternic, care contrazice uniformitatea oceanului. Acest val nu este nici realitate, nici ficțiune; el este adevăr, gând, voință, excepție. El se impune în mod singular; dă un impuls fără de care oceanul ar putea împietri într-o zi, uitând că a existat vreodată.

Aud foarte vag vocea Felinei care spune ceva, dar percep cuvintele și nu le înțeleg sensul. Părăsesc cu greu concentrarea mea și revin la realitate.

— Răspunde odată, omule! Cât vrei să strig la tine?

— N-am fost atent, iartă-mă, îi spun.
— N-ai fost, pentru că nici nu erai aici, iar plecaseși aiurea!
— Visam.
— Nu visai; plecaseși complet! Ce fel de visat e ăsta în care dispari pur și simplu de lângă mine? Mă înfricoșezi!
— Chiar așa?
— Așa. Erai cam albastru! Poate că mi s-a părut, dar nu cred.
Am simțit!
— Simțurile înșală, zic eu.
— Pe mine nu. Eu sunt făcută numai din simțuri; nimic nu-mi scapă!

Într-adevăr, simțurile Felinei mă uimesc. Are și însușiri telepatice; îmi prinde gândul de la distanță, când nu mă aștept. Încurcă doar mesajele. Este ambițioasă și geloasă. Are mereu impresia că în dulapul atelierului e ascunsă o față și afară pe scări mă așteaptă alta.

Acum, în ce privește plecatul, nu este prea departe de adevăr. În ultima vreme plec mereu cu gândul în spații ciudate; trăiesc momente foarte intense, ca și cum m-aș afla acolo. Poate chiar plec cu adevărat. Plecarea de azi, făptuită până la capăt, este cea mai bună dovadă.

Există însă o mare deosebire între tatonările obișnuite care o alarmează pe Felina și teleportarea mea certă în spațiul acela oceanic, unde am văzut multe, am contactat oameni și l-am lăsat pe Snif.

Nevoia de a evada din Lumea Ceții, de a scăpa de sufocarea și monotonia din jur, este justificată. Dar faptul că realitatea de-aici se diluează până la dispariție, iar cea în care pătrund este consistentă și dinamică mă pune pe gânduri! Care dintre cele două lumi este cea reală? Poate că și una, și alta. Realitate nu este doar ce vedem noi cu ochii!

Spiritul nostru ia totdeauna cele mai imprezibile decizii. Posibil că eu am descoperit o lume paralelă, o altă dimensiune a existenței.

Dar tare mă tem că Felina, cu simțurile ei ascuțite, ar putea s-o detecteze și pe-asta.

— Bălașa, cât timp te-ai dus tu cu gândul pe la altele, eu m-am uitat prin lucrări. Lipsește una: cea care îmi plăcea mie foarte mult. N-ai vândut-o, că îmi spuneai. Precis c-ai făcut-o cadou unui prieten! N-ai obiceiul să minți, așa că spune-mi sincer.

E uluitoare Felina; chiar că nu-i scapă nimic!

— Nu te mint, îi spun: lucrarea se află la Gică Șoricel; dar nu i-am dat-o; i-am vândut-o.

— Lui zgârie-brânză? Ți-a dat banii?

— Nu, dar mi-i aduce. Vrea să nu știe Veta.

— E clar! La paștele cailor mai vezi tu un ban de la el. De ce nu vrei să te corectezi? Ai să vezi tu într-o zi ce-ai să pățești din cauza prietenilor tăi de ocazie!

— Gică îmi e prieten de ani de zile!

— Prieten? Doar să te jumulească? Cum a fost? A venit el aici?

— Da. A intrat în atelier și mi-a spus că vrea să cumpere o lucrare.

Felina abandonează discuția cu dispreț. Este roșie la față și are ochii tulburi. Expresia îi e clară: nu are cu cine discuta.

Pe poetul național Gică Șoricel îl consider prieten și basta! Cu toate astea nu există cineva care să mă contrarieze mai mult ca Gică. De la el mă aștept la mai mult. Nu pricep dacă vrea să fie sau dacă vrea să pară! Este inteligent sau doar isteț? E nepăsător, cinic, egoist, așa cum crede Felina?

Dacă i-aș povesti cum a fost atunci când a venit să cumpere lucrarea, mi-aș da singur foc la valiză. N-am să-i spun.